

Twee mannen werden uitgenoodigd een strijd op leven en dood aan te gaan (Blz. 238)

HOOFDSTUK XVII

DE SAMENZWEERDERS

Wij moeten naar Nero terugkeeren.

Aan de noordelijke helling van den Mons Cealius, niet ver van de via Sacra, lag de woning van Menenius den jongere, een bekwaam rechtsgeleerde, die voor eenigen tijd de algemeene aandacht had getrokken in eene zaak,

waarbij eene der provinciën hare klachten had ingediend over de uitzuigings- en verdrukingspolitiek van haar stadhouder.

Het was in het begin van Mei, een uur vóór middernacht.

Lucius Menenius bevond zich, door eenige

slaven omringd, in den kleinen oecus van het peristylum. Met gedempte stem gaf hij zijne bevelen. Tot oplossing van eene zeer ernstige rechtsvraag verwachtte hij een aantal mannen, die eerst zeer laat van het naburige Gabbia hadden kunnen vertrekken. Hij moest dringende zaken met hen afdoen en wenschte niet gestoord te worden.

— Zorgt daarvoor! ging hij op vertrouwelijke toon voort. Houdt de luisteraars uit de buurt, de nieuwsgierigen, zooals Leda en Chloë, en vooral den neuswijzen Philemon. Zij zijn in staat nog vóór het begin van de tweede nachtwake uit het bed te komen, om maar één woord op te vangen, dat niet voor hen bestemd is. Als rechtsgeleerde moet ik echter geheim houden hetgeen vreemden mij toevertrouwen, onverschillig of Chloë er grijsen haren van krijgt of niet. Hebt gij mij begrepen?

De slaven, allen oude beproefde dienaren, knikten toestemmend.

— Twee van u, ging Menenius na eene korte pauze voort, kunnen in het atrium, dicht bij de huisdeur blijven. Ik vind, dat onze brave Ostarius in de laatste weken wel wat verstrooid is. Toen ik onlangs op een avond in zijn oecus kwam, kromp hij ineen van schrik.

— Hij is verliefd, heer, zei een der slaven.

— Romeus verliefd? Dat is eene kostelijke grap! Nu, gij vertelt mij dat later wel eens. Tot weerziens en houdt goed de wacht!

De slaven gingen heen en Lucius Menenius nam zwijsend plaats op eene bank in den door de maan beschenen zuilenhof.

Behoedzaam trad eene hooge gestalte binnen, de penula in breede plooiën over den schouder geslagen, het hoofd met een kap en het gelaat halverwege met een doek bedekt.

— Eos en Thiton, sprak de vermomde.

— Kom maar hier! Gij zijt de eerste! antwoordde Lucius Menenius, die ook zonder dit woord zijn ouderen broeder Didius aan de stem zou herkend hebben.

Hij geleidde zijn broeder onmiddellijk naar den helder verlichten oecus en verzocht hem plaats te nemen. Daarna snelde hij naar het posticum terug, waardoor bijna op hetzelfde

oogenblik nog twee mannen, eveneens geheel vermomd, binnentraden. Deze laatste droegen onder de mantels het borstharnas der Pretoriaansche tribunen.

Nadat zij zich van de hier overtollige vermomming ontdaan hadden, vertoonde de slankste van de twee een verstandig, aristocratisch gelaat met schitterende oogen en een innemenden trek om den mond. Deze jonge man was Julius Vindex, een spruit van eene aanzienlijke vorstenfamilie uit Aquitanië.

De andere, wel even groot, maar veel gespierder en krachtiger, bleek Pharax te zijn, echtgenoot van Acerronia.

Vijf minuten later was het gezelschap in den oecus van Lucius Menenius voltallig.

De mannen, die hier bijeengekomen waren om in het geheim te beraadslagen, vormden, wat afkomst, stand en eigenaardigheden betreft, zonderlinge contrasten.

Zoo had Didius Menenius, die verreweg het grootste gedeelte van het jaar op zijne Efurische goederen doorbracht, niets gemeens met den welsprekenden Lucius, die niet buiten de atmosfeer van het Forum zou kunnen leven.

De sombere, holoogige Nicodemus zat daar naast den grijsen, maar toch nog jeugdig uitzienenden senator Flavius Scevinus, terwijl de dichter Lucanus, een voortreffelijk beeld van volmaakte steedsche beschaving, naast den ineengedrongen, grofbeenigen Qskiër, Marcus Bellius, den indruk maakte van eene antilope naast een buffel.

Eén ding hadden deze mannen echter gemeen: het niet langer te beteugelen gevoel van verbittering over de afschuwelijke ontanding van den eens zoo geliefden Imperator.

Wellicht was Pharax, de echtgenoot van de roodharige tijgerkat, de eenige, die een persoonlijk haat voedde tegen Nero.

De Keizer had hem namelijk verachtelijk de deur gewezen, toen de tot wanhoop gebrachte tribuun hem op de knieën gesmeekt had zijn huwelijk met Acerronia te ontbinden.

De bittere, spotachtige smaadredenen, welke de Keizer hem, in tegenwoordigheid van een aantal hovelingen, naar het hoofd had ge-

slingerd, brandden den onbeschaafden natuurmensch nog op de ziel.

Ook Agrippina had in den laatsten tijd haar vroegeren gunsteling niet de minste aandacht waardig gekeurd, ja, zelfs de partij gekozen van Acerronia en het tijgerkatje met de scherpe nagels hare hulp toegezegd, indien Pharax onbuigzaam bleef.

Dit was te veel geweest voor den ongelukkigen man, die het alleen aan zijne knappe gestalte te danken had dat hij van niets tot iets was gekomen; onuitroeibare haat had zich van hem meester gemaakt en met woeste vreugde had hij zich bij Julius Vindex aangesloten, die hem voorzichtig had ingewijd in de geheimen van een gesmeed complot.

Eigenlijk was deze samenzwering slechts de voortzetting van het complot, dat tegen de onverdragelijke heerschzucht van Agrippina was op touw gezet. Langzamerhand echter waren de omstandigheden in zóóver gewijzigd, dat de Keizer, ten wiens gunste men tegen Agrippina in het strijdperk had willen treden, thans eveneens en wel hoofdzakelijk het doelwit werd van de geheime vijandelijkheden. Alleen Barea Soranus en Thræsea Pætus bleven buiten spel, aangezien zij het tijdstip voor het welslagen van een opstand nog niet gekomen achtten. Seneca eindelijk, die met zooveel ijver tegen Agrippina was opgetreden werd, om begrijpelijke redenen, ditmaal niet ingewijd.

Seneca's positie was toch reeds uiterst moeilijk. Kalm, bijna somber, deed hij de regeringszaken af, en Nero liet hem stil begaan, maar verbood hem tevens zich in zijne persoonlijke aangelegenheden te mengen.

Agrippina scheen van het uitoefenen van eenigen invloed geheel te hebben afgezien. In waarheid echter loerde zij op de beste gelegenheid, om haar zoon te overbluffen en het gezag, evenals vroeger, weder in handen te krijgen.

Feitelijk regeerde Poppea Sabina, want Seneca, wien zij steeds grooten eerbied betoonde, had zich voorgenomen haar zooveel mogelijk toe te geven ten einde later den Keizer, met wien op het oogenblik niets te be-

ginnen was, voor zich te herwinnen. De vleierijen van de sluwe, berekenende vrouw, hadden zijn gezond oordeel beneveld. Hij hield haar voor eenē geestverwante en wyl de klovetusschen Nero en Octavia nu toch eenmaal onoverkomelijk scheen, was zijn stoïcijnsch-ernstig geweten hieromtrent gerustgesteld.

Lucius Menenius opende de beraadslagingen met een kort, doch krachtig woord ter begroeting van de strijdgenooten.

Daarna ging hij op zachteren toon voort:

— Het is thans zoo helder als de dag, dat wij ons allen in Claudius Nero vergist hebben. Het gaat het Quiritenvolk als de hen uit de fabel, die een roofvogel heeft uitgebroed. Eerst houdt zij haar broedsel voor een hoentje, tot dat zij eindelijk met ontzetting gewaar wordt, hoe de nagels van den jongen gier van dag tot dag aangroeien.

— Den jongen aasgier! siste de tribuun Pharax tusschen de tanden.

Lucius Menenius schudde lachend het hoofd.

— Helaas, neen! sprak hij bitter. Hij verscheurt geen dooden, maar levenden. Wij zelve zijn zijne slachtoffers. Hij drinkt Rome's hartebloed, ten einde nieuwe krachten te verzamelen voor zijne fantastische vleugelslagen. Ik herhaal het: wij zijn smadelijk bedrogen. Seneca, die hem van zijne jeugd af kent, had hem reeds lang moeten begrijpen. Met ijzeren vuist moet hier worden ingegrepen, want met wijsgeerige redevoeringen kan men de aangeborene woestheid niet beteugelen. Ik voel bijna den lust in mij opkomen, hem den medeschuldige te noemen van al het onheil, dat den Staat overkomt; te meer thans, nu hij het zwijgend aanziet, dat die ellendige Poppea zich hoe langer hoe vaster in het palatium nestelt. Deze door en door slechte vrouw is zonder twijfel de aanstookster van alle onheilen. Agrippina overwon door hare misdaden; Poppea heerscht door hare macht over den Imperator. Ik weet niet of ik aan de Keizerin-moeder niet de voorkeur geef...

— Nu, nu! riep Flavius Scevenus.

— Begrijp mij niet verkeerd, ging de rechtsgeleerde voort. Een slachtoffer van Agrippina

kan niet onpartijdig zijn. Vroeger, toen zij het roer in handen had, bewaarde Nero ten minste den schijn. Thans nu Poppea hem in hare netten heeft verstrikt, treedt hij al wat heilig is, meedoogenloos met de voeten.

Zijne verkwisting grenst aan het krankzinnige. Hij verkracht alle rechten om zijne kas, die voortdurend ledig is, te vullen. Hij onteert zijne hooge waardigheid als pantomimespeler, als worstelaar, ja, zelfs als wagenmenner in den circus...

— Reken hem al deze kleinigheden niet toe, waar zooveel groote misdaden te betreuren zijn, viel Flavius Scevinus hem in de rede. Wanneer hij comedie speelt of als worstelaar optreedt, kan men nog verontschuldigen vinden. Nero is meer Griek dan Romein. Bij Sophokles en de zangen van Homerus is hij opgegroeid. Hij verkeert in den waan, dat alles wat de Achaeërs in Ilion hebben bedreven, ook in Rome geoorloofd is. Wijn Odysseus met Ajax om den zilveren drievoet heeft geworsteld, meent de zoon van Agrippina, dat hij hetzelfde mag doen.

— Dat alles laat mij koud. Ik houd rekening met zijne gloeiende fantasie, met zijne neiging naar alles wat vreemdsoortig en sprookjesachtig is. Maar het andere, het groote...! Ik zweer u, Menenius, nimmer zult gij, hoe welsprekend gij ook zijt, woorden kunnen vinden, die mij voldoen! Gij spraakt reeds van de onzekerheid, waarin onze rechten als Romeinsch burger verkeerden; ik wijs op de processen wegens majesteitsschennis, die iederen burger tot speelbal maken van een schurkachtigen aanklager. Ik beef van ingehouden toorn, wanneer deze toestand zelfs nog maar vluchtig ter sprake wordt gebracht. Eene zaak echter maakt mij nog woedender: de schandelijke behandeling van Octavia! Als ik daaraan denk, stijgt mij het bloed naar de slapen, dan krommen zich mijne vingers als wilden zij, hunkerend naar wraak, den greep van den dolk omklemmen. En toch, mijne vrienden, gij weet niet hoeveel ik lijd. Gij weet niet, hoe ik dien knaap heb liefgehad! Ik zou mijn hartebloed voor hem hebben gegeven! En hij beantwoordde de liefde, hij

hing mij aan met al de trouw van zijn onbedorven hart... Maar zooveel te gloeiender is thans mijn haat!... Neen, ik maak het mij zelve wijs! Zóó gemakkelijk scheurt Flavius Scevinus geen gevoel uit zijne borst, dat daarin eenmaal is vastgeworteld! Ik heb nog niet geleerd hem te haten, hoeveel moeite ik er ook voor doe. Daarom zal ik rechtvaardig zijn en onpartijdig. Ik veroordeel hem, zooals eenmaal Brutus zijn eigen zoon veroordeelde en mijn vonnis luidt: « Hij is des doods schuldig! »

— Niet des doods! viel Nicodemus in. Ook ik ben muurvast overtuigd, dat voor den Staat geen heil te wachten is, alvorens wij den snooden tiran van den troon hebben gestooten. Door hem te dooden zouden wij ons een recht aanmatigen, dat slechts aan den eeuwigen God toekomt.

— Deze platonische gematigdheid verbaast mij! sprak Lucanus. Gij vooral hebt redenen te over om hem te haten, want belachelijker dan u heeft hij nog geen Romeinsch burger behandeld. Ik weet de geheele geschiedenis van Seneca. Gij hebt zonderlinge plannen gehad. Over de waarde of onwaarde van uwe denkbeelden kan ik geen oordeel vellen. Eén ding echter moet u, naar mijne meening, als eene bespotting voorkomen: de omstandigheid namelijk, dat Claudius Nero in een tijd, toen niemand zich om de handelingen der Nazareners bekommerde, geheel overbodige vrijheids-edicten liet afkondigen, terwijl hij nu, niettegenstaande deze edicten, de vervolging gedooft, zoodra de eene of andere onnoozel geloovige slavenjongen al te openlijk zijn gekruisigden Meester roemt...

Nicodemus was bleek geworden.

— Ik spreek hier niet als pleitbezorger van de Nazareners, antwoordde hij gebelgd. Ook weet ik niet of in welke mate uw oom Annaeus Seneca goedgevonden heeft u in te wijden, aangezien hier toch sprake is van dingen...

— Bij Hercules! Gij kunt volkomen gerust zijn! — Wij zijn hier onder vrienden. — Dus — gij wilt den Cesar sparen?

— Ik heb een afkeer van bloedvergieten,

gaf Nicodemus ten antwoord. Als wij den misdadiger dooden, zijn wij even schuldig als hij.

— Gij zijt te lafhartig, bromde Pharax. Heeft Nero bedenkingen gehad, toen de jonge Britannicus hem in den weg stond?

Flavius Scevinus fronste de wenkbrauwen.

— Geene dwaasheden! viel hij den onstui-
migen soldaat in de rede.

— En toch vermoorde hij zijn broeder, mompelde Pharax.

— Ook zijn moeder heeft daar schuld aan, wedervoer Lucius Menenius.

— Vertel ons de geschiedenis, vroegen er eenigen.

— Luister, zoo sprak Lucius Menenius, hoe de misdaad zich voordeed: Britannicus bevond zich bij zijn verloofde Junia en meldde haar dat Nero hem had uitgenoodigd op een kostelijk feestmaal, waarop de jeugd van geheel Rome aanwezig zou zijn. De oogen van zijne verloofde werden beneveld, tranen ontsprongen haar schoone kijkers en zij klemde zich onder het voorgevoel van een verschrikkelijk ongeluk aan den arm van den prins vast.

— Wat vreest gij, mijn liefste? vroeg Britannicus.

— Ik weet het niet... ik krijg zoo een zonderling vermoeden... alles wordt zoo zwart voor mijne oogen.

— Gij hebt mij dus wel lief, Junia?

— Helaas! of ik u lief heb!

— Waarom vreest gij dan voor mij?

— Ik herhaal het dat ik het niet weet. Ik heb een voorgevoel, dat uw leven op spel staat. Alles komt me zoo verdacht voor. Ik vrees Nero, ik vrees nog meer Agrippina. Het dunkt me dat het noodlot ons vervolgt, ik vrees die twee, die reeds zooveel onheil hebben gesticht. Een zwart vermoeden overvleugelt mijn gemoed. Ik laat u heden zoo noode vertrekken... Wie weet of ik u thans niet voor de laatste maal gezien heb... Moeder en zoon spannen u een strik... hebben het op uw leven gemunt... Ach, mijn geliefde prins.

— Ween niet, liefste, ween niet. Weldra zal mijn terugkeer alle sombere voorgevoelens verjagen. Indien ik de uitnoodiging van

Nero onbeantwoord liet, zou ik een wreede verdenking op mij laden. Vaarwel. Ik verlaat u thans voor eenige stonden, het hart vervuld met liefde. Vaarwel.

— Prins, blijf hier!

— Men wacht mij, vaarwel!

— Wacht tot men u kome halen!

En toen kwam Agrippina, ongerust over zijn lang wegblijven, Britannicus opzoeken.

— Prins, sprak zij met haar zeemzoete stem, prins, waar blijft gij zoo lang? Haast u. Nero wordt ongeduldig, hij klaagt over uw lang toeven, ook de gasten worden ongeduldig. Stel zooveel verlangen niet langer op de proef. Ga kind, en dat Jupiter u vergezelle.

En Britannicus ging na zijn verloofde een laatste maal innig te hebben omhelsd.

Helaas, het was voor de laatste maal.

Pas hadden beide vrouwen een gesprek gewisseld of een ongewoon gerucht deed zich hooren.

Gedreven door haar somber voorgevoel riep Junia in wanhoop uit:

— Hemel! Red Britannicus!

Burrus stormde het vertrek binnen, met verdwaasden blik.

— Hemel! kreet hij, toen hij de keizerinmoeder bemerkte, Britannicus sterft!

— Wat! Hoe! riep Agrippina, sterft de prins?

— Ja, of liever hij is dood!

— Groote goden, erbarm u mijner! riep Junia: Ik wil hem zien, hem volgen, met hem sterven.

En Burrus vertelde in een adem hoe het feit zich had voorgedaan.

— Pas had Nero zijn half broeder gezien of hij staat tusschen de genoodigden op en omhelst hem onder de diepste stilte van al de gasten. De keizer neemt een beker en spreekt met heldere stem:

— Sinds lang leefden wij in oneenigheid, thans zijn de veeten vergeten. De goden smEEK ik onze vereeniging te zegenen. Ik drink op de gelukkige gebeurtenis.

De keizer zet den beker aan den mond en ledigt dezelfde. Op zijne beurt drinkt Britannicus van den hem toegestoken beker. Pas

hebben zijne lippen het vocht aangeraakt of de prins valt, als door den bliksem getroffen, neder. Er ontstond een algemeene verwarring en menig genoodigde riep verschrikt uit: Dat is het gift van Agrippina!

Agrippina werd bleek, Burrus wendde vol afgrijzen het gelaat ter zijde, toen een onverwachte verschijning Agrippina gelegenheid gaf zich voor den hoofdmans der Pretorianen te verrechtvaardigen.

De keizer zelf trad te voorschijn.

— Sta, Nero! riep de moeder. Ik heb met u eenige woorden te wisselen. Britannicus is dood, ik ken den moordenaar!...

— En die heet?

— Nero!

— Ik! Ha! Ha! En gij zult er waarschijnlijk niets van weten, niet waar! Ook niet van den dood van Claudius! Doch vrouw, ik zie thans in uw plannen. Eerst Britannicus, dan Nero, en zoo blijft gij alleen heerscheres.

— Ik zeg u, hernam Agrippina, dat gij Britannicus hebt vergeven. Ga voort, Nero, op die baan. Gij begint uw regeering beladen met het bloed uws broeders, ook uwe moeder zult gij treffen. Ik weet dat gij mij haat. Doch, ik wil niet dat ook mijn dood u zal in vrede laten. Overal zal mijn schim voor u opdagen en u geen enkel oogenblik met vrede laten. De knagingen zullen u als furies overal vervolgen. Uw naam zal ten eeuwigen dage aan de wreedste tirans een beleediging schijnen. Vaarwel.

En zij ging heen, terwijl Nero haar spotlachend met de oogen volgde.

De aanwezigen sidderden bij het verhaal van Lucius Menenius.

Na eenige stonden van diep stilzwijgen nam Lucanus het woord.

— Nero maakt zich thans aan nieuwe feiten schuldig, sprak hij. Onze voortreffelijke Flavius heeft het reeds opgemerkt, hoe de Cesar door het buitengewone en fantastische wordt aangetrokken. Eenige dagen geleden maakte hij zich zelfs aan nachtelijk straatschandaal schuldig.

— Dat kan ik uit eigen ervaring bevestigen, riep de Oskiër Veluvius. Door eenige ge-

meene kerels vergezeld, viel hij mij aan, toen ik vooreergisteren, bij het begin van de tweede nachtwake, van Didius huiswaarts keerde. Ik herkende hem onmiddellijk, niettegenstaande zijn kap, evenals dien lagen hond Tigellinus. Zij waren met hun vijven; wij met ons drieën, maar wij gaven hun een pak slaag. Daar floot de doorluchte en eene seconde later hoorden wij wapengekletter. Uit de Curische straat kwamen eenige Pretorianen opdagen. Ik gaf Tigellinus nog een ferm vuistslag. Daarna vluchtten wij den hoek om.

— Wees blijde, dat gij zelf niet herkend zijt, sprak Menenius de jongere. Als de Agri-gentijn wist, wien hij tegenover zich had gehad, zou hij u onmiddellijk een proces aandoen wegens majesteitsschennis. Maar de tijd gaat voorbij: wij mogen niet langer afdwalen! Julius Vindex, deel ons mede welk nieuws gij vernomen hebt.

Julius Vindex stond op. De linkerhand steunende op den gouden knop van het zwaardgevest, begon hij:

— Voor eenige dagen was ik in Luna, aan het riviertje de Macra. Volgens afspraak vond ik daar Giso, den zoon van Lollarius. Hij reisde als bouwmeester; op eenige mijlen afstands van het stadje liggen namelijk de groote marmergroeven. Wij waren het spoedig te zamen eens. Salvius Otho had ons geen geschikter gezant kunnen zenden dan dezen blondhorigen Chat. Hetgeen Otho ons laat mededeelen, klinkt gunstiger dan het bericht over de stemming in het kamp der Pretorianen. Een groot aantal centurio's en tribunen is reeds voor de zaak gewonnen. Giso meende, dat in Lusitanië de opstand nu reeds mogelijk zou zijn.

— Lusitanië alleen is een voetstuk zonder beeld, oordeelde Scevinus.

— Zoo denk ik er ook over, hernam Vindex. Om dus geheel bij de zaak te blijven, herhaal ik nog eens: Otho verklaart zich beslist tegen het plan van de troepen, die hem tot Keizer willen uitroepen. Hij vreest, dat de opstand, die geheel en uitsluitend het karakter moet dragen van de strengste rechtvaardigheid, den schijn zou hebben van eene daad

van zeer afkeurenswaardige eergierigheid. Ik moet hem daarin volkomen gelijk geven. Wilten wij de zuiverheid van onze bedoelingen niet smadelijk miskend zien, dan mag geen van ons naar de heerschappij dingen.

— Geen van ons! klonk den geheelen kring rond.

Alleen Pharax zweeg. Hij had wellicht zijne eigene gedachten omtrent dat punt. Wie is driest genoeg grenzen te stellen aan de vlucht van den adelaar?

Pharax-Cesar, dat klonk volstrekt zoo onwaarschijnlijk niet; en wanneer hij dat bereikt had en dagelijks duizenden en duizenden denariën onder de Pretorianen ronddeelen en de hoeven van al de ezels in het geheele Romeinsche rijk vergulden kon, dan zou hij ook die roodgelokte panterkat tuchtigen en haar op dezelfde wijze behandelen als Nero thans Octavia deed. De bekoorlijke Hafdra, die hij zoo voorbarig had opgegeven, zou dan zeker niet ongenegen zijn bij Pharax, den wereldbeheerscher, de rol van de schoone Poppea Sabina te spelen.

Zijne oogen straalden bij dezen droom der toekomst: men kon de bedriegelijke hersenschimmen bijna op zijn gelaat lezen.

— Broeders, ging Vindex voort, ik zal dus Giso melden, dat gij Otho's inzichten deelt. Dat zal voldoende zijn om de hardnekkigheid van de officieren te breken. De persoon, die den troon van Augusta tot sieraad zal strekken, bezit Rome in Cnejus Calpurnius Piso...

— Of in Galba! viel Lucanus hem in de rede.

— De beslissing hangt van u af. Beiden zijn mannen van eer en doodsvijanden van deze ongeloofelijk schandelijke regeering. Ook twijfel ik geen oogenblik of Piso zal bereid worden bevonden, zoodra wij kunnen verklaren dat de baan geëffend is. Hiertoe is echter noodig, dat wij ten minste ééne cohorte van de lijfwacht...

Plotseling bestierf het woord hem op de lippen. De saamgezworenen rezen van hunne zetels op, alsof eene aardbeving de grondvesten van het gebouw had doen schudden.

Met doodsbleeke aangezichten luisterden zij in de richting van het atrium.

Hetgeen de saamgezworenen zoo met schrik vervulde, was eene opeenvolging van zonderlinge geluiden; boven alles uit klonk eene heftige woordenwisseling met onheilspellende duidelijkheid in de stilte van den nacht.

De ostiarius Romeus, die sedert eenigen tijd onderhandelingen had aangeknoopt met eene der slavinnen uit de naburige woning, had op het bekende schuchtere kloppen van de slavin, tegen de bevelen van zijn meester in, de poort geopend, hoe nadrukkelijk men hem ook juist voor dezen nacht de grootst mogelijke waakzaamheid had aanbevolen.

Het meisje echter was door de spionnen van de Keizerin-moeder omgekocht.

Eer nog de ostiarius begreep, dat de schoone slang hem bedrogen had, drong Pallas met vijftien gewapenden de gang in.

Romeus, door de slaven van het atrium ondersteund, bood een wanhopigen tegenstand. Met donderende stem beriep hij zich op de laatst afgekondigde wet, waarbij aan ieder ten strengste verboden was bij een Romeinsch burger, zelfs al werd hij van de zwaarste misdaad verdacht, gedurende den nacht in huis te dringen.

Tevergeefs.

— Op zijde! antwoordde Pallas, of ik steek u overhoop!

— Voorwaarts! schreeuwde de Pretorianen. Daartusschen klonk een schor geblaf, dat plotseling door een woedend gehuil werd afgebroken.

De groote Molosser, die in het atrium lag, had zich losgerukt en was een der Pretorianen naar de keel gevlogen. Een stoot met het korte zwaard was genoeg om het schuimbekkende dier op den marmeren vloer te doen nederploffen.

Het gejang van den stervenden hond vermengde zich met het dreunen der zwaardslagen op de ronde schilden, de waarschuwende kreten van de slaven, het geroep, dat Mene-nius niet tehuis was en de barsche bevelen van den aanvoerder.

Intusschen hadden de saamgezworenen zich toch niet geheel uit het veld laten slaan.

— Verraad! kreet Lucius Menenius, nadat de verlamrende schrik van de eerste seconden geweken was.

Het noodlot heeft het zoo gewild! Wie er kans toe ziet, redde zich! Ik zal de schurken te lijf gaan, om hen tegen te houden!

Aangezien de overigen besluiteloos waren wat te doen, riep hij nog eenmaal op gebiedenden toon:

— Vlucht ter wille van de goede zaak. Gij zijt Rome: zoo gij thans sterft, sterft de vrijheid van het vaderland met u! Ik ben niet meer te helpen. De tiran heeft ons in mijne woning ontdekt, ik ben bekend: hij zal mij op de pijnbank laten leggen, al vond ik gelegenheid om naar de Sarmaten te vluchten.

— Ik strijd aan uwe zijde! sprak Menenius, de oudere. Op mij, uw broeder, valt onmiddellijk verdenking.

Met getrokken zwaard snelden de saamgezworenen nu naar het posticum, terwijl Pallas met zijne trawanten van het atrium het peristylum binnendrong.

— Vervloekt! mompelde Flavius Scevinus. Te moeten vluchten in plaats van te strijden als een Gaetulische leeuw, die door de honden is opgejaagd! Ha, dat komt als geroepen!

De laatste kreet van verrassing gold de plotselinge ontdekking van eenige Pretorianen, die door Pallas aan de achterzijde van het huis, dicht bij het posticum, waren opgesteld.

— Terug! brulde de voorste en hield den vluchtelingen het zwaard voor.

Een vreeselijke houw van den grijzen Flavius Scevinus was het antwoord. De helm van den getroffene spleet als eene wormstekige noot. De kling drong twee duim diep in de hersenen. Zonder een geluid te geven viel hij neer.

Ook de tweede Pretoriaan werd het slachtoffer van de reuzenkracht van den verbitterden Scevinus. De beide overigen vielen onder de zwaarden van Pharax, Julius Vindex en den dichter Lucanus, terwijl de korte, eenigszins onhandige Oskiër Velinus, niettegenstaande zijne dapperheid, zijn zwaard onge-

bruikt moest laten. Het geheel gevecht had nauwelijks twee minuten geduurd. De saamgezworenen ontkwamen. Geen van hen was gewond, behalve de zoo even nog zoo blij op de toekomst hopende Pharax, wien een der vijandelijke zwaarden het hoofd bijna van den romp scheidde.

Toen Julius Vindex zich over hem heen boog, was het leven reeds geweken. Een noodlottig einde voor den man, die zoo even nog gedroomd had eenmaal Pharax-Cesar te worden genoemd! Hoe ongaarne ook, moest men hem bij de lijken der Petrorianen achterlaten, wilde men den uitslag der samenzwering niet moedwillig op het spel zetten.

Lucius en Didius Menenius hadden zich intusschen aan het einde van de gang, die van het atrium naar het einde van het peristylum leidde, opgesteld.

— Indien er werkelijk een « hiernamaals » is, dan schenk mij ook daar uwe liefde! sprak Lucius en reikte zijn broeder de linkerhand.

— Doe gij desgelijks! Daar komen zij! Daar komen zij! Ik huiver niet voor den dood! In Nero's rijk is het leven geen traan waard!

De dappere Menenieërs weken geen schrede achteruit. Zij dekten zich tot aan de oogen met hunne schilden, die zooeven nog als sieraad aan den muur hadden gehangen; en zij hadden niet tevergeefs medegestreden in den oorlog tegen de Parthen. Hunne krachtige slagen zaaiden dood en verderf onder de indringers.

Eindelijk werd de strijd toch te ongelijk. De Pretorianen waren het moede zich een voor een te laten afmaken en drongen nu met onweerstaanbaar geweld voorwaarts. Zij wierpen de broeders terug in den zuilenhof en hadden nu de handen vrij. In het volgende oogenblik viel Didius door twee zwaarden te gelijk doorboord.

— Leve het Vaderland! Den dood aan de tirannen!

Dit waren de laatste woorden van den stervende.

— Houdt op! riep Pallas, die de voordeelen van zijne ontdekking bedreigd zag, wanneer

ook Lucius gedood werd. Spaart hem! Lucius Menenius, geef u over!

— Nimmer!

— Duizend denariën aan degene, die hem ontwapent! schreeuwde Pallas nog luider.

Er ontstond een oogenblik pauze. Hijgend stond Lucius Menenius drie schreden verwijderd van de aanvallers, het schild steunende op den marmeren vloer, het bloedige zwaard in de rechterhand, iedere beweging der Pretorianen gadeslaande en besloten den eerste, die hem zou naderen, overhoop te steken.

Plotseling, alsof hij het wanhopige van zijn toestand inzag, wierp hij het schild weg en richtte het zwaard op zijne borst om zich, evenals Quintilius Varus, er in te storten. Op hetzelfde oogenblik echter had een der Pretorianen zich met één sprong op hem geworpen.

Lucius Menenius viel achterover. De kling, die den soldaat in de rechterzijde doodelijk gewond had, brak midden door.

Eene minuut later was hij gekneveld.

— Pallas, riep hij, wees verstandig en dood mij!

— Ik zal wel wijzer zijn! Eerst op de pijnbank met u, en dan zullen wij verder zien. De genade van den Keizer en van zijne verhevene moeder laat u wellicht de keuze van uw dood aan u zelve over.

— Hetgeen gij vernemen zult, kan ik u onmiddellijk mededeelen. Meer zullen ook de gruwelijkste martelingen mij niet ontlokken.

— Welaan, spreek dan, hernam Pallas met een grijnslach. Het vooruitzicht, dat hij eenige bijzonderheden aan zijne gebiedster zou kunnen berichten, verheugde hem uitermate.

— Ik zal spreken, indien gij mij eene gunst wilt toestaan. Zij is gering. Wilt gij?

— Laat hooren!

— Maak mijne handen los! De ketenen dringen mij in het vleesch. Gij ziet immers, dat ik geheel ongewapend ben. Met dezen strik om de knieën kan ik u toch niet ontloopen.

Nadat de Pretorianen hem doorzocht hadden, of hij soms ook een dolk onder zijne

kleederen verborgen had, gaf Pallas aan zijn verzoek gehoor.

— Zoo verneem dan, sprak Lucius, en breng het uwe almachtige lastgeefster woord voor woord over, dat ik verklaar tot de hoofden van eene samenzwering te behooren, die tot in de uiterste hoeken van Italië hare vertakkingen heeft en het roemrijke doel beoogt den schurkachtigen Imperator, zijne misdadige moeder en de eierzuchtige Poppea Sabina, uit den weg te ruimen!

— Daarvan hebben wij de bewijzen in handen.

— Dat hebt gij niet, hoogmogende Pallas! Gij kent geen der medesaamgezworenen, anders zoudt gij hen kalm, bij dag, hebben laten gevangen nemen. De bekentenis, die ik voor u afleg, zal de schurken op den hofburcht met huiveringwekkende angst vervullen, want zij hechten aan dit vergankelijke leven, dat mijne vrienden en ik minachten. Ik weet ook maar al te goed, dat in het rijk van den bloedhond de verdenking alleen reeds voldoende is, om mij veroordeeld te zien. Dààrom ontken ik niets! De eedgenooten zijn hier vergaderd geweest, goed vermomd; geen van mijne slaven heeft hen herkend. Gij wilt hunne namen weten? Wellicht vervul ik uw wensch, wellicht ook niet! Waarheen denkt gij mij te brengen?

— Naar de staatsgevangenis, antwoordde Pallas, verbluft door den onverwachten toon, dien zijn gevangene had aangeslagen.

— Goed. Beveel dan den kerkermeester, dat hij mij eene behoorlijke rustplaats bezorge en mij, bij gunstige uitzondering, mijne toga late behouden. Kom dan morgen en onder vraag mij met gepaste beleefdheid, dan zal ik zien of ik u antwoord kan geven.

Pallas kon het zegevierende gevoel, dat hem vervulde, niet dan met moeite verbergen. Hij had een juichkreet kunnen slaken te midden van zijne gewapenden. Hoe moest zijn aanzien nu stijgen niet alleen bij Agrippina, maar vóór alles bij Nero, die hem tot nog toe uit beginsel had geminacht!

Deze Lucius Menenius was eene onschatbare vangst! Als de dwaze staatsmisdadiger, door hem, Pallas, overreed, de duizend gehei-

me draden van de samenzwering aan den dag bracht; welk eene overwinning voor den vertrouwde van de Keizerin!

Hoe gunstig hadden de goden alles beschikt! Het was een ongeloofelijk gelukkig toeval! Tot nu toe had niemand het minste vermoeden gehad... Alleen dat Lucius Menenius een vijand van het palatium was en dat heden nacht eene samenkomst bij hem zou plaats hebben, alleen dit hadden de spionnen van de Keizerin uitgevorscht, anders niets!

— De goden verwennen mij! dacht Pallas.

Zich daarna tot Lucius wendende, sprak hij op hoogen toon:

— Goed! Ik beloof het u. Men zal u een leger bereiden, zooals gij gewoon zijt, en gij moogt uwe toga behouden!

Acht Pretorianen namen nu den gevangene in hun midden. Pallas beval hun, hem met onderscheiding te behandelen en schreef eenige regels op een wastafeltje voor den custos van den Mamertijnschen kerker.

Daarna snelde Pallas, slechts door drie van zijne soldaten vergezeld, op de vleugelen van een onweerstaanbaar gevoel van zelfvoldoening, naar het palatium. Agrippina had den wensch te kennen gegeven, zoo vroegtijdig mogelijk omtrent den uitslag van den nachtelijken aanval bericht te ontvangen. Nero daarentegen vermoedde nog volstrekt niet, dat de Keizerin-moeder zoo in het geheim voor het herstel van haar invloed werkzaam was.

Terwijl de soldaten in den voorhof achterbleven, wendde Pallas zich met de uiterste behoedzaamheid naar de vertrekken zijner reeds ongeduldig wachtende beschermster. Eene slavin, in Grieksche kleederdracht, deed hem open. Pallas bevondt zich met de Keizerin-moeder alleen.

Aan de zoldering van het fantastisch gemeubelde vertrek hing, in den vorm van een vliegenden feniks, de beroemde, purperkleurige lamp, een meesterwerk van den Alexandrijnschen kunstenaar Antrax, en verspreidde een liefelijk rozerood schemerlicht.

Agrippina lag meer dan zij zat, op eene der rustbanken.

Pallas, die met de fijnheid der Palatijsche zeden vertrouwd was, knielde behoedzaam naast haar neder, legde de hand op het hart, ten bewijze dat hij gaarne zijn leven voor zijne toehoorder ten offer zou willen brengen, en sprak op zenuwachtigen toon:

— Gebiedster, wij hebben ons doel bereikt!

Zij lachte met onweerstaanbare bekoorlijkheid.

— Ik wist, dat de gevreesde Pallas slechts met zijn schild of op zijn schild zou terugkeeren! sprak zij op theatralen toon! Verder! Meld mij alle bijzonderheden!

Pallas vertelde, nog steeds in knielende houding, al het voorgevallene.

— Morgen, zoo vroeg mogelijk, zoo besloot hij op den toon van een wereldbeheerscher, zal de gevangene mij de namen van al de samenzweerders noemen. En dan: één stoute zet, en de geheele honderdkoppige hydra is vernietigd!

Agrippina bood hem de hand.

— Waarlijk, gij hebt u zeer verdienstelijk gemaakt jegens uwe dankbare gebiedster. Geloof mij, in dit uur begint de herleving van mijn gezag! Ik zal den overmoedigen Tigellinus, de snoode Poppea, kortom allen, die den Keizer in hunne strikken hebben verward, de vraag in het aangezicht slingeren: « Wat hebt gij gedaan om deze oproerige beweging den kop in te drukken? » En wanneer zij dan met stomheid geslagen voor mij staan, zal de mare van hetgeen ik heb gedaan, als eene schetterende fanfare door het geheele Romeinsche rijk weerklinken. Claudius Nero zal voor de geheele wereld moeten erkennen: Agrippina heeft mij het leven gered. Zij alleen is in staat den troon der Imperatoren krachtdadig te beschermen!

Ongeveer op hetzelfde oogenblik had Lucius Menenius zich in de cel van de staatsgevangenis op zijn leger uitgestrekt.

De voetstappen van den kerkermeester stierven in de verte weg. Er lag eene stilte, als

die des grafs, over het donkere sombere vertrek.

De jonge man sloot de oogen. Nog eenmaal doemde een innemend vrouwengelaat voor zijne ziel op, een gelaat, dat mooi, noch jong was, maar zoo zacht, zoo vriendelijk, zoo boven alle beschrijving goed, het gelaat van zijne moeder, die te Reggium woonde. Nog eenmaal kromp zijn hart smartelijk ineen, toen kwam er een glimlach op zijne eens zoo wel-

sprekende lippen. Diep ademhalend, bracht hij den linkerarm naar den mond en beet met één enkelen ruk den polsader door.

Drie uren later wilde de kerkermeester hem wekken. Pallas stond in het voorportaal. Het verhoor zou een aanvang nemen.

Ditmaal had het Rome van Cato de zege behaald op het ontaarde Rome. De vertrouwde van Agrippina vond niets dan een met bloed overstromden doode.

HOOFDSTUK XVIII

DE AANSLAG

Den volgenden morgen, twee uur na zonsopgang, zat de Keizer in zijn luchtig slaapvertrek, waar hij met den langzamerhand onontbeerlijk geworden Agrigentijn, een overvloedig ontbijt gebruikte.

Tigellinus, die onder de slaven en slavinnen van Agrippina een aantal gediensstige geesten had omgekocht, spionnen, die hem alles met groote nauwkeurigheid overbrachten, wist al lang wat er in de woning van Menenius was voorgevallen.

— Dierbare Cesar, begon hij, nadat hij zijn laatste oester met zoeten Falerner had besproeid, ik heb u reeds medegedeeld, dat Agrippina opnieuw de hand uitsteekt naar den scepter?

— Hoezoo?

— Wel, reeds eenige weken is zij vervuld geweest met een zeer vernuftig uitgedacht plan... Zij wil u toonen, dat niemand dan zij alleen den scherpen blik heeft van den regent. Gij moet schrikken, zij moet hare nooit falende slimheid erkennen, kortom, haar slaaf worden zooals voorheen.

— Ik begrijp u niet.

— Dierbare Cesar, zij kent het verleden van Agrippina, maar niet het heden. Geloof mij, de gade van den vermoorden Claudius is nog niets veranderd... Ik ben uw vriend, Cesar... Ik vreesde, dat zij toornig zoude worden, als zij vernaamt... Veroorloof mij, u een voorstel te doen! Wanneer Agrippina u wenscht

te spreken — reeds tweemaal heeft zij laten vragen of gij nog niet wakker zijt — laat mij dan, in uwe plaats, op hare huichelachtige verhalen antwoorden. Gij zult dan tevens vernemen, dat Tigellinus van alles, wat op het wel en wee van den Imperator betrekking heeft, evengoed onderricht is als de Keizerinmoeder, die telkens en telkens weder tegen u in het strijdperk treedt.

— Zooals gij wilt, zal het geschieden. Ik stel volkomen vertrouwen in u. Maar vertel mij nu, bij alle goden...

De Agrigentijn wierp hem een veelbetekenenden blik toe. Cassius was binnengetreden en kondigde Agrippina aan.

— Mijn zoon, begon de vorstin na eene korte begroeting, gij weet, dat ik nooit heb willen pronken met mijne verdiensten jegens u en het Romeinsche volk. Toch is het waar, dat als de moeder des Keizers de oogen niet geopend hield, gij op dit oogenblik wellicht reeds het slachtoffer zoude zijn van schaamteloze moordenaars.

Nero wierp haar een blik toe, waaruit groote twijfel sprak.

— Machtige gebiedster, lachte Tigellinus, ik vrees, dat gij den Keizer noodeloos ongerust maakt. Of vergis ik mij, dat gij doelt op die nietsbeteekenende samenzwering van Lucius Menenius?

Agrippina deed eenige schreden achteruit.

— Hoe weet gij...?

— Waar de plicht het eischt, is men zoo tamelijk alwetend, gebiedster. Mijne soldaten, die heden morgen de beide Meneniërs in hunne woning wilden gevangen nemen, keerden onverrichter zake terug. In naam van Keizerin Agrippina is heden nacht bloed vergoten. Didius is dood, Lucius naar den kerker gesleept. Intusschen heeft hij zich van kant gemaakt. Ik vraag u, gebiedster; welk een misbaar! Blijkbaar heeft Pallas met groote overijling gehandeld. Met al te veel ijver streeft hij naar uwe gunst. Hoe het zij, Rome kan weder op een schandaal wijzen, terwijl anders alles, zonder opzien te baren, geheel volgens de wet zou zijn afgedaan.

De keizerin-moeder was bleek geworden. Zij wierp den Agrigentijn, wiens list zij doorzag, zonder hem echter te kunnen tegenspreken, een vernietigenden blik toe. Als naar gewoonte had zij echter spoedig hare tegenwoordigheid van geest teruggekregen, en sprak, tot Nero gewend:

— Hoe komt het, lieve zoon, dat hier, in uwe plaats, een ander mij te woord staat?

— Wellicht is de aanleiding daartoe te vinden in het feit, dat gij in mijne plaats handelend zijt opgetreden. Tigellinus vertegenwoordigt mij.

— Buitengewoon genadig, al is het ook niet geheel naar mijn smaak. Wanneer ik den meester zoek, wensch ik niet door den knecht ontvangen te worden.

In het volle besef van zijne waardigheid stond Tigellinus met een lach op het gelaat, tegen een der Korinthische zuilen geleund. Hij had zelfs de moeite niet gedaan zijne toga af te leggen. In deze zelfgenoegzame houding scheen hij een Helleensche redenaar, die zijne toehoorders door zijn schitterend vernuft, door zijne redeneeringen en tegenstellingen in opgetogenheid brengt.

— Weet, antwoordde Nero, dat Tigellinus mijn vriend en raadsman, geenszins mijn knecht is.

— Bij den Styx, het heeft er veel van alsof hij de wereldbeheerscher zelf is. Al uwe besluiten worden onder zijn invloed genomen en van dien invloed zien wij de treurigste ge-

volgen. Vraag het Rome, of het zich in den laatsten tijd fier en gelukkig gevoelt! Ik heb niet gearzeld bij de keuze mijner middelen, dat beken ik ruitelijk. Ik wilde eene regeering van staal en ijzer, eene onbepaalde macht. Op die wijze alleen kan men oproeren voorkomen, de orde handhaven en de algemeene welvaart vermeerderen. Tegenwoordig echter: welk eene walgelijke ontaarding! Gij speelt den dwingeland, zooals gij een wedloop uitschrijft; louter voor uw genoegen. Lage gunstelingen beschikken naar willekeur over de eigendommen van het volk, als een straatjongen over verroeste penningen. Mannen, die een zeker talent bezitten om woeste drinkgelagen op touw te zetten, geven zich uit voor staatslieden, lichten beproefde vrienden van het keizerrijk, zooals Burrus, uit den zadel en trachten de troepen op hunne hand te krijgen, alsof zij nog heden avond het opperbevelhebberschap moesten aanvaarden. Zelfs een Seneca moest buigen onder het juk! En dan nemen die tafelschuimers nog niet eens de hoogst noodige voorzorgen voor uwe veiligheid! Ik moet waken! En wanneer ik nu tot u kom, om u toe te roepen: « Gij zijt gered! »... dan ontvangt mij zulk een... waardige Tigellinus met de woorden: « Kalm, kalm! Hetgeen gij gedaan hebt, was overbodig! Wij hadden onze maatregelen reeds genomen... » Ik zeg echter kort en bondig: hij liegt! En andermaal: hij liegt!

Uit de donkere oogen van Tigellinus schoot een bliksemstraal van onverzoenlijke vijandschap. Inderdaad slechts een bliksemstraal! Onmiddellijk daarop vertoonde het verwijfde gelaat weder de onverstoorbare kalmte van den hoveling.

— Gebiedster, antwoordde hij met verrassende onverschilligheid, hetgeen gij gezegd hebt, betreur ik. Tigellinus mag de moeder des Keizers niet tegenspreken. Het verwijt, dat ik lieg, verdien ik echter niet; daarvan is de Cesar overtuigd. Al het overige laat mij koud. Hij is de heerscher. Hij alleen kan mij verstooten; hem ben ik gehoorzaamheid verschuldigd. Nog iets: daar gij zoo volkomen op de hoogte waart van de plannen der oproer-

makers, hebt gij zeker ook geweten wie bovenaan op de lijst der vogelvrij-verklaarden stond? Zal ik uw geheugen te hulp komen?

U zelve, Keizerin Agrippina, is die eer te beurt gevallen en gij dankt die aan Pharax, uw voormaligen gunsteling! Ziet gij, nu krijgt die samenzwering op eenmaal een geheel ander aanzien! Gij zelve, edele Agrippina, waart ten dood gewijd, en daarom, daarom alleen heeft Pallas de rol van het noodlot gespeeld. Ware het plan alleen tegen den Keizer gesmeed met de bijbedoeling u, in zijne plaats, den troon te doen bestijgen, dan zou Pallas zich niet zoo ijverig van zijne taak hebben gekweten.

— Ellendeling! riep Agrippina, bijna razend van toorn.

— Nero, mijn zoon, slaat gij geloof aan de woorden van dien schurk? Ik... ik... o, het is afschuwelijk! Heb ik in u, mijn afgod, niet het beste en hoogste geliefkoosd, dat het leven mij geven kon?

— Ook Britannicus hebt gij geliefkoosd, steunde de Keizer. En toch werd gij zijne moordenares! liet gij mij het gift in zijn wijn druppelen.

— Wie zegt dat? Noem mij den krankzinnige, die het waagt zulke afschuwelijke leugens te vertellen, opdat ik hem straffe!

— Ik zou den keizer gaarne het leed besparen de bron te noemen, lachte Tigellinus. Zoo hij echter naar een persoon zoekt, die de juistheid van zijne bewering zou kunnen staven, welaan: ik bied mij zelve daartoe aan!

Agrippina was sprakeloos. Handenwringend keek zij in het rond.

— Is er dan niemand in het palatium, kreet zij eindelijk met eene stem, die haar bijna den dienst weigerde, die dezen schurk in boeien slaat?

— Niemand, zoolang Nero mij beschermt.

Agrippina kruiste de armen over de borst. Zij wierp haar zoon een blik toe, waarin diepe minachting en bitterheid om den voorrang streken.

— Dat is dus het loon voor mijne dwaze, grenzelooze moederliefde! sprak zij sidderend. Eigenwijze knaap, ik raad u: neem u

in acht! Gij zoudt anders ten laatste nog ervaren, wat Agrippina vermag, wanneer zij al hare krachten te hulp roept!

Nero ondersteunde het bewolkte voorhoofd met de hand en staarde somber voor zich uit.

— Waarom hebt gij mij die eene niet gelaten? sprak hij op doffen toon. O, zooveel zou dan niet zijn geschied! Christina, gij, onvergelykelijke, is het dan de wil van het noodlot, dat ik u eeuwig, eeuwig zal beweenen?

— Juist, spotte Agrippina, tot diep in den nacht zwieren met liederlijke kerels en dan 's morgens naar lichaam en ziel geknakt! Dat is een Cesar waardig!

Nero luisterde niet naar hetgeen zij zeide, zoodat de Keizerin-moeder, na nog een vernietigenden blik op Tigellinus te hebben geworpen, het vertrek verliet onder de woorden:

— Vaarwel, Nero! Herinner u hetgeen ik gezegd heb! Red u zelve, vóór het te laat is!

— Hoe vreeselijk, stamelde Nero toen het gordijn voor de deur was dichtgevallen. Ik heb haar vroeger zoo innig liefgehad! De beste moeder! dat was het wachtwoord, dat ik op den dag mijner troonsbestijging aan de Pretorianen meedeelde! En thans?

— Zeker is het vreeselijk! zuchtte de Agigentijn. Maar is het uwe schuld dat uw kinderlijk gevoel langzamerhand is afgestompt? Zij heeft geen beter lot verdiend!

Nero loosde een diepen zucht.

— Zend Cassius bij mij. Hij moet mij kleden, sprak hij, nog geheel onder den indruk van het voorgevallene.

— Zooals gij beveelt. Intusschen ga ik Seneca op de hoogte stellen. Het onderzoek moet nog heden een aanvang nemen en de slaven en vrijgelatenen van Menenius moeten gevangen worden genomen.

— Zooals ge wilt! Stel echter, wegens deze ellendige zaak, het vertrek naar Bajea niet uit! O, dat verkwikkende, troostrijke Bajea! Daar, aan de heerlijke golf, is het leven veel gemakkelijker te dragen dan tusschen de muren van de stad der zeven heuvelen! In Bajea vergeet men ten minste nu en dan de ellende, waarmede de goden ons hebben gestraft: het pijnigende gevoel mensch te zijn!

De Agrigentijn had het onderhoud met Seneca slechts voorgewend. Hij begaf zich naar het tweede cavaedium, waar Poppea Sabina hare tenten had opgeslagen.

Haastig overschreed hij den marmeren drempel van den hemelsblauw geschilderden oecus, waaruit een heerlijke geur van Atheensche viooltjes den bezoeker tegemoet kwam.

De gunsteling van den Imperator ontving hem met een vriendschappelijk, vertrouwelijk lachje.

Fluisterend werden eenige woorden gewisseld en daarna wenkte Poppea hare Phenicische vrijgelatene Hafdra, die in een hoek van het vertrek op een kussen geknield, een gebed prevelde.

Poppea fluisterde haar iets in het oor. Hafdra luisterde met neergeslagen oogen en knikte alsof er sprake was van iets, dat al lang was overeengekomen. Daarna verdween zij in een zijvertrek.

Intusschen wachtte de Keizer op zijne kamerslaven. In den aanvang zonder eenig ongeduld, want zijne gedachten verwijlden nog steeds bij hetgeen hij zooeven had doorleefd.

Plotseling echter verbaasde het hem, dat men het durfde wagen hem, den beheerscher van de wereld, te laten wachten, als een koekverkooper in den barbierswinkel. Indien hij immers wilde, waren die nalatige slaven, nog vóór de zon was ondergegaan, aan het kruis genageld! Thans nog in de volle kracht der jeugd, en onmiddellijk daarna eene ziellooze massa, een hoop beenderen en spieren, die eens geleefd hadden!

Hij zette dezen gedachtenloop voort...

Niet alleen de slaven waren stukken speelgoed voor hem, ook de vrijgeborenen, alle staatsburgers, alle ridders en senatoren, de consuls zelfs...

Welk eene zonderlinge gewaarwording! Hij bracht de hand voor de oogen, alsof eene duizeling hem had aangegrepen.

Inderdaad: goed beschouwd, zat geen enkel hoofd in het onmetelijke Rome vast op de schouders van den eigenaar! Zoodra het den Cesar beliefte was het van den romp gescheiden. Hij had slechts een nietig voorwendsel

noodig en de luim des Keizers werd een bevel. En och, naar een voorwendsel behoefde hij niet te zoeken. Het hofgespuis, dat aan zijne voeten kroop, bah! die schurken zouden voor tien denariën een eed doen, dat Rome een dorp en de Pontifex Maximum eene verkleede vrouw was...!

Dwaze wereld, waarin aan één mensch de macht werd gegeven over allen! Ja, over allen! De rijkste senator kon hij door het fronsen der wenkbrauwen tot een bedelaar, de eerlijkste burger tot een schurk maken. Nog meer! Indien het hem goeddacht, was de geringste, vuilste lijkdrager morgen propretor en wandelde de gemeenste bandiet als gelijke aan de zijde der edellieden!

Cesar! Dat klonk majestueus, evenals Jupiter!

Niet majestueuser?

Nero hield immers werkelijk den bliksem in de hand, terwijl Jupiter slechts in de verbeelding van het volk bestond.

In sombere gedachten verdiept, wierp hij zich op zijn rustbed neder.

Op dit oogenblik sloop eene kleine, slanke gestalte, het gelaat met een lederen masker bedekt, het vertrek binnen, hief den arm hoog op en richtte met bliksemsnelheid op den hals van den Imperator een dolkstoot, die zeker doodelijk zou zijn geweest, indien hij het doel niet had gemist.

De snelheid, waarmede de jeugdige moordenaar den aanslag had gepleegd, had aan zijn hand de vereischte zekerheid ontnomen, zoodat de stoot in het hard gevulde onderkussen terecht kwam.

Met een kreet van ontsteltenis was Nero opgesprongen. Als een razende stortte hij zich op den aanvaller en wilde zijn polsgewricht omspannen. Maar de moordenaar was hem te vlug; hij liet den dolk vallen en wipte de kamer uit.

Toen Nero hem wilde nazetten, stiet hij op Tigellinus en onmiddellijk daarop verschenen de kamerslaven.

— Schurken, die gij zijt! snauwde Nero hen toe. Moet ik u allen levend in stukken zagen? Terwijl gij daarbuiten, in een hoek bij

elkander kruipt om te drinken of te dobbelen, laat gij uw gebieders door sluipmoordenaars overvallen!

De mannen krompen ineen van schrik.

— Daarvoor moge Jupiter u behoeden!

— Jupiter! Wat vermag Jupiter tegen een verraderlijken dolk! Waart gij op uw post geweest, zooals uw plicht u gebod, dan had die majesteitsschenner zijne misdaad zelfs niet kunnen beproeven.

— Heer, stamelde Cassius, twijfel geen oogenblik! Wij zijn allen bereid onzen laatsten droppel bloed voor u te vergieten! De keizerin-moeder heeft ons teruggehouden. Zij wilde ons eene opdracht geven en zal zeker vergeten hebben, dat wij nog onder de zuilengalerij stonden te wachten...

— Eene opdracht... herhaalde Tigellinus. Hij bukte zich en raapte den driekanten dolk van het tapijt op. Eene uitdrukking van hevigen schrik was op zijn gelaat gekomen.

— Cesar, mijn aangebeden vriend...! fluisterde hij bijna verlegen.

Daarna riep hij den slaven toe:

— Gaat heen! Laat het Romeinsche volk offeranden ontsteken tot dank voor de redding van onzen roemrijken Imperator! Gaat heen! Gaat heen! Ik zelf zal den keizer behulpzaam zijn!

De slaven verwijderden zich.

Tigellinus wierp zich voor de rustbank van den Imperator op de knieën en verborg zijn gelaat als een wanhopende in de plooiën van den purperkleurigen deken.

— Claudius Nero, sprak hij, zich met een zucht oprichtende, deze dolkstoot kwam van Agrippina!

— Sophonius! riep Nero uit, terwijl hij de vuist ophief.

— Van Agrippina! herhaalde de Siciliaan.

— Bewijs het mij! steunde de keizer.

— Dat kan ik en Poppea zal het bevestigen. Zal ik haar laten roepen?

— Doe wat gij wilt! Maar wee u zoo gij mij bedriegt!

— Bedriegt men dan zijne vrienden? Met mijn hoofd sta ik u borg, dat Poppea zal zeggen als ik. Mijne bewering is de volgende:

dit prachtig geslepen stilet is afkomstig uit het geheime moordarsenaal, dat de waardige Agrippina in haar cupiculum heeft laten verwaardigen. Gij kunt er daar nog meer vinden. Indien zij niet op het wapen, dat ik hier in mijne hand heb, gelijken als het eene ei op het ander, dan laat mij aan het kruis nagelen!

Hij ging naar de deur en zond een der slaven, die weder in den zuilenhof hadden postgevat, naar Poppea.

De kleine Hafdra, die op Poppea's bevel, met de haar eigene, wonderbaarlijke behendigheid den schijnaanslag had ten uitvoer gebracht, was intusschen, zonder door iemand opgemerkt te zijn, weder bij hare meesteres teruggekeerd.

Onmiddellijk had zij het lederen masker van haar gelaat getrokken en de hoog opgeschorste kleederen weder laten vallen.

Poppea zat reeds lang met koortsachtig ongeduld te wachten. Toen zij vernam dat alles gelukt was, zooals het was afgesproken, trok zij het meisje aan hare borst en kustte haar wel twintig maal.

Hafdra scheen echter geen aanspraak te maken op eenigen dank. Hare oogen fonkelden van duivelsche vreugde. Zij sloop weg en ging weder op haar kussen zitten schreien. Hare tranen golden den Pharax.

Daar kwam de bode van Tigellinus.

Poppea aarzelde niet, en begaf zich onmiddellijk tot Nero.

— Cesar, ik groet u! sprak zij lachend, als wist zij niets van het voorgevallene.

— Gebiedster, verzocht Tigellinus, schenk mij een oogenblik gehoor!

— Wat is er? vroeg zij nieuwsgierig.

De Agrigentijn deelde haar allereerst het voorgevallene in de woning der Meneniërs mede, daarna de wijze, waarop Agrippina was opgetreden en eindelijk den afschuwelijken aanslag van een nog « onbekende » sluipmoordenaar op den Keizer.

Poppea Sabina stelde zich aan als eene krankzinnige.

— Nero, mijn dierbare Nero! jammerde zij zonder ophouden. Leeft gij nog, of is het een droom, dat ik uw dierbaar hoofd op dit oog-

blik tusschen mijne handen houd? Ja, gij leeft! O, de gedachte zelfs is vreeselijk... Tigellinus, ik val... O, mijne arme, gemartelde hersenen...!

Eenige oogenblikken later rolden haar zelfs eenige tranen over de wangen, echte, natuurlijke, dikke tranen.

Op dit oogenblik hield de Agrigentijn haar den driekanten dolk voor en vroeg kalm:

— Zie, gebiedster, met dit wapen is de aanslag gepleegd.

Poppea Sabina uitte een schrillen kreet. Door Tigellinus nog tijdig opgevangen, zonk zij in een zeer goed voorgewende onmacht, terwijl de keizer al zijn bloed naar het hart voelde terugstroomen. Hij waggelde. Met beide handen zocht hij steun aan de zware bronzen tafel, zoodat de zilveren bekers en schotels tegen elkander rammelden.

Eindelijk vatte hij moed.

— Poppea, fluisterde hij dof, dwing mij niet het vreeselijke te gelooven...! Het zou mijn dood zijn, Poppea!

— Niet de uwe, want gij zijt onschuldig, Nero!

— Welnu?...!

— Indien Tigellinus het u reeds heeft gezegd, dan heeft hij de waarheid gesproken. Deze dolk...

— Is van Agrippina...

— Van Agrippina! herhaalde Nero. Bezin u, Poppea! Gij dwaalt! Gij moet dwalen, of de geheele wereld verdiende in puin te storten!

Poppea schudde treurig het hoofd.

— Ik dwaal niet! Agrippina moet de aanlegster zijn van deze gruwelijke misdaad!

Zij vertelde hem nu het zeldzame toeval, waardoor zij met de geheimen in de verborgen muurholte bekend was geworden en wat zij daar had waargenomen. Het deurtje, dat de holte afsloot, was toenmaals waarschijnlijk niet goed gesloten geweest; want later had Poppea getracht het kastje nogmaals te openen, zonder dat het haar had mogen gelukken. Nero kan immers den muur laten onderzoeken, indien hij haar niet geloofde?

Zwijgend, de starende oogen op haar verhit gelaat gericht, had de Keizer haar aangehoord.

— Waarlijk, hare sluwheid is grenzeloos! zuchtte hij. Zij zelve levert dus de wapens aan hare werktuigen! Gaat dan een dolk verloren of breekt hij in de borst van het slachtoffer af, dan kan het wapen ten minste niet op het spoor van den misdadiger leiden. Meesterlijk!

Er ontstond eene benauwde pauze.

— Nero Cesar, begon eindelijk de Agrigentijn, deze dag is beslissend. Twee dingen zult gij inzien: ten eerste, dat Agrippina volgens de wet den dood heeft verdiend; ten tweede echter, dat zij, alleen reeds ter wille van uwe veiligheid, uit den weg moet geruimd worden. De moordenaars gevangen te nemen en geboeid voor den Senaat te slepen: dat zou strikt genomen, de plicht zijn van den Keizer, wiens doorluchte persoon vóór alles aan het vaderland, aan het volk behoort. Ik weet echter, dat gij dit nimmer zult toestaan, en, eerlijk gezegd, spreekt dit ook van zelf. Zelfs als misdadigster blijft zij de moeder van den Imperator. Eene openbare rechtszaak zou het aanzien van de dynastie, ja, van den geheelen Romeinschen Staat in de waagschaal stellen. Uw goddelijke naam mag niet worden geschandvlekt! Laat het daarom aan mij over de boosdoenster uit den weg te ruimen, die uit ellendige heerschzucht het kostbare leven van haar zoon bedreigt. Ik raad het u, maar ik eisch het ook! Zoo niet, dan dood ik mij zelve!

— Volg mijn raad! smeekte Poppea, zich op de knieën werpende. Ik kan geen gerust oogenblik meer hebben, wanneer ik uw dierbaar hoofd niet veilig weet!

Zij verscheurde hare kleederen, woele met bevende vingers door het weelderige haar, en nogmaals gelukte het haar een tranenvloed te voorschijn te roepen, nog heviger dan zooveel.

Nero verzette zich aanvankelijk tegen het huiveringwekkende voorstel.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

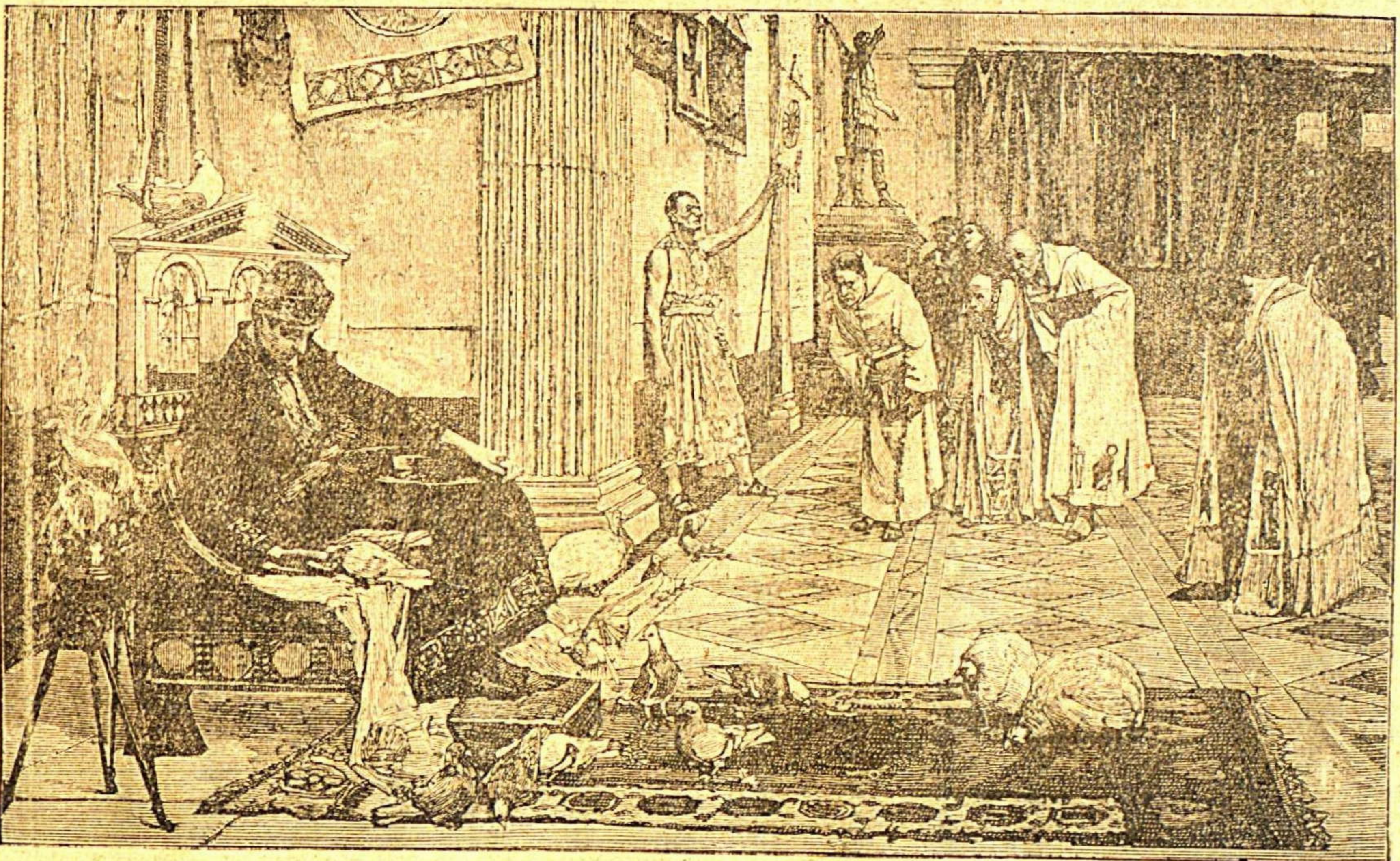
TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

— Juist, spotte Agrippina, tot diep in den nacht zwieren met liederlijke kerels en schamteleoze vrouwen en dan 's morgens naar lichaam en ziel geknakt! Dat is een Cesar waardig! Dat is goddelijk!

Tigellinus werd te Rome oppermachtig, zelfs in die mate, dat de senatoren, voor zijn vertrek, zich zoo verlaagde... (bl. 498)

Nero luisterde niet naar hetgeen zij zeide, maar zooveel te duidelijker verstonde zij den Agriгентijn.

om schriftelijk te antwoorden. Zij laat u honderd teedere groeten overbrengen, want zij meent, dat gij tol uwe vroegere onderworpenheid zijt teruggekeerd.

De eerste aanslag.

— Onderworpenheid ? riep Nero, verachtelijk lachend. Zij moest htoewelen....! Onderworpenheid ! Ik, ik, de Cesar ?

Cecilia wierp een vorschenden blik op de blinde, als om er zich van te verzekeren, dat zij haar veilig het gewichtige geheim konde toevertrouwen.

— Ik ben Christin, murmelde zij eindelijk.

Voor alle antwoord sloot Drusille hare gezellin in de armen en omhelsde haar teederlijk.

— Wij zijn dus zusters, hervatte zij op een toon, waarin reine vreugde doorstraalde ; zusters in Christus-Jesus....

Keizer Claudius echtgenoot van Agrippina, (41 t. 55 jaren na Christus).

Voor dat Cecilia van hare verwondering bekomen was, klonk een smartkreet door de lucht. De jeugdige blinde, dit hoorende, greep hare geleidster bij den arm en verzocht schier smeekend :

— Cecilia, ik herken die stem, dien kreet. Geleid mijne schreden derwaarts ; het is mijn vriend.... Moge ik thans hem ter hulp snellen, gelijk hij het mij eenmaal deed !